

Atskaite par dalību COPA-COGECA darba grupā "Cūkgaļa" 12.04.2016. Brisele

Darba kārtība:

1. Dzīvnieku labturība:

- Atskats un galvenie secinājumi no dzīvnieku labturības konferences 23.februārī.
- Diskusijas par ES platformu dzīvnieku labturības jomā.
- Nākamie soļi attiecībā uz cūku ķirurģisko kastrāciju.
- Vadlīnijas par cūku nodarbināšanas materiāliem un astu nokošanu.
- Diskusijas par apdullināšanas metodēm cūkām.

2. Sarežģītā situācija cūkkopības tirgū un lauksaimnieku perspektīvas.

3. Jaunākā informācija par cūkgaļas un dzīvnieku barības tirgus situāciju.

4. Tirgus piekļuve:

- Trešo valstu importa aizliegumi, kas ieviesti ĀCM dēļ.
- Tirgus piekļuve un SPS barjeras (Meksika, Kolumbija, Japāna, Krievija).
- Tirdzniecības sarunas (TTIP, Japāna u.c.).
- Informācija par veicināšanas programmu.
- "Lauksaimniecības produkcijas tirgus" darba grupa – darba gaita un sasniegumi.

5. Diskusijas par veterinārajiem jautājumiem:

- Dzīvnieku veselības stāvoklis Baltijas valstīs un Polijā.
- Jaunākā informācija par EK priekšlikumu regulai par dzīvnieku transmisīvajām slimībām ("Dzīvnieku veselības likums").
- Jaunumi veterināro zāļu jomā.
- Informācija par darba grupu "Dzīvnieku statuss".

6. Diskusijas par pirmās darba grupas "Lauksaimniecības tehnoloģijas" secinājumiem un darba plānu 2016.-2018.gadam.

7. Citi jautājumi.

Sanāksmes gaita

1. Darba kārtības pieņemšana.

Darba kārtību pieņem bez grozījumiem.

2. Dzīvnieku labturība.

COPA-COGECA dzīvnieku veselības un labturības padomnieks Cēzars Gonzales prezentēja kopsavilkumu no 2016/02/23 dzīvnieku veselības konferences, kas tika rīkota kopā ar Eiropas Komisiju. Konferencē laikā notikušas arī diskusijas par dzīvnieku transportēšanu un kautuvēm. Līdz 2017. Eiropas Komisija plāno pārskatīt, vai šajās jomās ir izpildīts tiesiskais regulējums dzīvnieku labturībā, bet līdz tam neplāno īstenot jaunus mērķus.

Cūku astu kupēšana un nodarbināšanas materiāli.

Par ES Direktīvas 2008/120/EK īstenošanu, notiek diskusija par to, kā turpmāk īstenot līdz šim ikdienas rutīnas pasākumu – astes kupēšanu profilaksei pret astu nokošanu un nodrošināt cūkas dabisko vajadzību rakties (rušināt), košļāt. Labākie materiāli, kas ļauj apmierināt dabisko ziņkāri un nodrošināt, kā materiāls ar ko nodarboties piemēram, salmi, siens, koks, zāģu skaidas, sēņu komposts,

kūdra vai to maisījums un neapdraud dzīvnieku veselību. Piemēram, valstīs, kurās ir Āfrikas Cūku Mēris, būtu bīstami izmantot salmus.

Notiek diskusija vai astu kupēšana, sānu zobu apvīlēšana sivēniem ir rutīnas pasākums, vai tiek veikts tikai tad, ja ir pierādījumi, ka tiek savainoti sivēnmāšu pupus vai citu sivēnu ausis vai astes. Šobrīd ir dalībvalstis, kurās audzētāji saņem bonusus pie pārdošanas cenas, ja sivēniem astes ir kupētas.

Eiropas Komisija kopā ar COPA-COGECA deleģēti eksperti gatavo vadlīnijas - pamatnostādnes, lai palīdzētu lauksaimniekiem orientēties labākajos pieejamajos nodarbinātības materiālos un kā šie materiāli izmantojami. COPA-COGECA vērsa uzmanību uz to, ka projektā izstrādātās vadlīnijas nav likums, bet domātas, lai palīdzētu lauksaimniekiem un dalībvalstīm ieviest noteikumus. Debates joprojām turpinās, taču ir skaidrs, ignorēt vai izvairīties no prasību ievērošanas nākotnē neizdosies.

Vācijas pārstāvji informēja, ka mēģinot piešķirt balvas par "Ar visu asti nogādāts kautuvē"

Kuiļu kastrācija

2010.gadā pēc Eiropas Komisijas ierosinājuma Briselē notika konference par kuiļu ķirurģiskās kastrācijas alternatīvām, tajā piedalījās daudzi lauksaimnieki, gaļas pārstrādātāji, tirgotāji, zinātnieki, veterinārārsti, dzīvnieku aizstāvju nevalstiskās organizācijas, arī COPA-COGECA. Tika pieņemts lēmums parakstīt deklarāciju par alternatīvām kastrācijas metodēm kuiļiem. Deklarāciju parakstīja vairākums organizāciju, arī COPA-COGECA. Situācija šobrīd:

Atsevišķās dalībvalstīs jau veic pasākumus, kas ir alternatīva ķirurģiskai kuiļu kastrācijai. Piemēram, specifiska kuiļu ēdināšana, nekastrētu kuiļu kaušana izmantojot „degusus”, lai konstatētu kuiļa smakas klātbūtni, imunokastrācija (medikamentoza vakcinācija), un ķirurģiska kastrācijas ar anestēziju un atsāpināšanu.

Deklarācija paredzēja:

- Vispārpieņemtas metodes kuiļa smakas komponentu konstatēšanai.
- Eiropas Savienībā atzītas standartmetodes, lai izmērītu kuiļa smakas komponentus.
- Ātra metode, lai kautuvēs noteiktu kuiļa smaku.
- Veidus, kā samazināt kuiļa smaku cūku audzēšanā(ganāmpulka menedžments un ēdināšana).
- Ražošanas sistēmas piemērotas kuiļu, transportēšanai, kaušanai, seksuālās uzvedības nomākšanai un agresijas samazināšanai.

Deklarācija paredz, ka īstenošanas izmaksām ir jāaptver visus pārtikas ķēdes dalībniekus. Lai sasniegtu šos mērķus, ir rīcības plāns projektam, ar kuru COPA-COGECA sanāksmē īsi iepazīstināja Cēzars Gonzales.

Tā kā tas ir diezgan nozīmīgs projekts, COPA-COGECA eksperti plāno rakstīt Eiropas Komisijai vēstuli par tās lielāku līdzdalību un finansējumu, lai īstenotu rīcības plānu. Latvija, Lietuva nepiekrīt pozīcijai, ka tirgū tiek realizēta nekastrētu kuiļu gaļa, vai imunokastrētu dzīvnieku gaļa bez speciāla marķējuma. Spānija, Beļģija, Zviedrija, Apvienotā Karaliste, Vācija, Nīderlande par šo jautājumu ir ļoti aktīvas. Tas rada zināmu spriedzi starp dalībvalstīm.

Cūku transportēšanas vadlīnijas.

Šobrīd pieejamas angļu valodā. Jāseko līdzī nacionālajiem tulkojumiem, lai specifiskie termini būtu precīzi iztulkoti.

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Diskusija par apdullināšanas metodēm cūkām.

Apdullināt ar gāzi ir humānāk salīdzinājumā ar elektrības lietošanu un dzīvniekiem mazāks stress, kas ietekmē gaļas kvalitāti. To rekomendē arī dzīvnieku labturības eksperti. Holandē gāzi izmanto arī sivēnu kastrācijas laikā, kā anestēzijas līdzekli.

Ārstnieciskā barība.

Tika prezentēts plašs, visaptverošs dokumenta projekts par ārstnieciskās barības lietošanu. Ir nepieciešams mainīt nozares nostāju kopumā par veterināro medikamentu lietošanu dzīvniekiem. Ļoti kritiski jāizturas pret antibiotiku lietošanu īpaši to kuras, tiek lietotas arī humānajā medicīnā. Stingra lietošanas uzraudzība, kontrole nepieciešama. Jādomā par patērētāju drošumu (antimikrobiālā rezistence). Kopumā ārstnieciskās barības likums ir akceptējams.

Spānijā, Portugālē ārstnieciskā barība tiek lietota profilaktiski līdz pat 7 dienām, pret ko iebilst pārējās dalībvalstis uzsverot, ka tikai tad, ja dzīvnieks slims drīkst lietot ārstniecisko barību. Latvijā nav saražota neviena ārstnieciskās barības tonna pēdējos trīs gadus.

3. Tirgus situācija

Cenas nedaudz pakāpušās cūkgaļas tirgū, bet ne pietiekoši, lai segtu zaudējumus iepriekšējā periodā. Eksporta preces cena ir ekstremāli zema. Attiecībā uz visām cūkgaļas kategorijām cena, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, samazinājās par aptuveni 13%. Pašlaik E klases cūkgaļas cena ir aptuveni 124,5 EUR/100 kg. Vēsturiski tā ir zemākā cena pēdējo 11 gadu laikā. Sivēnu cena vairāk nekā gadu arī samazinājās par aptuveni 6%, un ir apmēram 40 EUR/gab.

Zemākās cenas Beļģijā, Rumānijā, Nīderlandē. Augstākā - Lielbritānija, Zviedrija, Malta. 2015. un 2016. gada. sākumā ES cena bija augstāka nekā ASV, Kanādā un Brazīlijā. Pašlaik nemainīga cena paliek Brazīlijā, ASV un Kanādā, cena tuvojas ES cenu līmenim.

Prognozēts, ka 2016. gadā E klases cūkgaļai cena trešajā ceturksnī ES pieaugs līdz 143 EUR/100 kg un pēc tam samazināsies. Jāatzīmē, ka barības izmaksas arī samazinājušās. Cūku populācija ES ir aptuveni 150 miljoni. No tām aptuveni 12500000 sivēnmātes. 2015. gada decembrī, salīdzinot ar 2014. gadu, cūku skaits pieauga par aptuveni 0,4%, decembrī atnešanās samazinājās par aptuveni 6%, un kopumā sivēnmātes samazinājās par aptuveni 2%. 2015. gadā, salīdzinot ar 2014. gadu, kaušanas apjomi ES palielinājās par 2,6%. Šobrīd samazinājies grūsno sivēnmāšu skaits un pirmā metiena sivēnmāšu skaits.

Sakarā ar ārkārtīgi sarežģīto situāciju cūkgaļas nozarē, COPA-COGECA pieņēma lēmumu, ka cūkgaļas darba grupas priekšsēdētājs, Antonio Tavares sociālā dialoga sēdē EK ziņos par ekspertu priekšlikumiem un uzdos jautājumus EK, kas tiek darīts, lai atvieglotu cūku audzētāju smago situāciju.

Ziņojumā tiek uzsvērts:

- Galvenā prioritāte ir atgūt piekļuvi Krievijas tirgum.
- Krievijas tirgus varētu būt pievilcīgs dažiem produktiem (speķim un iekšējiem taukiem), kam ES nevar atrast līdzvērtīgus, alternatīvus tirgus.
- Pēc labvēlīgu iznākumu PTO paneļa - kāda ir EK stratēģija?

Meklējot alternatīvus tirgus svarīgi:

- Novērst SPS šķēršļus (piemēram, Meksika).
- Ieviest FTA līgumus (Kolumbija, Peru). Ko EK dara, lai nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus?

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Ar kāda veida analīzēm ir Komisijas apņemšanās izpētīt jaunus tirgus? Kāda ir labākā stratēģija un tirdzniecības politika, lai piekļūtu ātri augošiem tirgiem?

Atrast alternatīvu izmantošanas taukiem, kas ir privātajā uzglabāšanā un vairs nav izmantojami pārtikā (piemēram, biodegvielas ražošana).

4. Tirgus attīstības jautājumi

Notiek diskusija par eksporta tirgiem kopumā. Īpaša uzmanība situācijai ES sarunās ar Krieviju. Komisārs Andriukaitis tiksies ar valdības pārstāvjiem no Krievijas. Dāņi piedāvā variantu, kas nav vienota ES veterinārā sertifikāta, bet veterināros sertifikātus izsniegtu katrai valstij atsevišķi un šādā veidā risinātu jautājumu atsākt eksportu uz Krieviju, jo Krievija neatzīst ĀCM reģionalizāciju ES.

Filipīnas. Kopš Krievijas embargo tauku un tauku eksports uz Filipīnām palielinājās, bet cena nokrita 4-5%.

Japānā. Būs tikšanās par tirdzniecību ar Japānu, kurā piedalīties arī Antonio Tavares.

Februārī ES lauksaimniecības ministrs Hogans dosies uz Kolumbiju un Meksiku. Perspektīvā vairāk iespēju eksportam. Sarunas ar Meksiku notiek, bet līdz šim produkcijai no ES ievadmitas nodokļi, ir 20%, bet ASV un Brazīlijai - 0%.

Lauksaimniecības produkcijas tirgus darba grupa EK nosaka gaļas tirgus novērošanas centra izveidi. Gaļas tirgus uzraudzība grupa, kura sastāvā būs arī COPA-COGECA pārstāvis. Mērķis ir izveidot īpašu darba grupu liellopu / teļa un cūkgaļai.

Cūkgaļas grupa sastāvēs no 16 personām, sanāksmes notiks 3 reizes gadā. Piedalīties tiek aicināti no dažādām ES mēroga (kas aptver vismaz 15 valstis) organizācijām, lai nodrošinātu programmas īstenošanu ekspertam jāspēj novērtēt ražošanu, tirdzniecību, pārstrādi, patēriņu un tā tālāk.

Mērķis ir radīt labāku lauksaimnieku pozīcijas pārtikas apgādes ķēdē. Šīs darba grupas pirmā sanāksme notika 2016. gadā. 13. janvārī, mājas lapa:

http://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force/meetings/index_en.htm

Darba grupas mērķis ir izvērtēt lauksaimniecības grūtības, ar kurām ES liberalizācijas un tirgus atvēršanas politika saskaras, radīt labāku piekļuvi tirgiem. Darba grupa veic tirgus prognozēšanu, analizē lauksaimnieku piekļuvi finanšu instrumentiem, sadarbības iespējas ar piegādes ķēdēm u.t.t.

5. Āfrikas cūku mēra situācija Baltijas valstīs un Polijā.

Situācija joprojām dramatisks, slimība turpina izplatīties meža cūku populācijā. Jo īpaši sarežģīta situācija ĀCM zonās esošajām cūkkopības saimniecībās. Poļi runāja par mežacūku medībām - mērķis ir apturēt ĀCM tālāku izplatību valstī ar inficētām mežacūkām Sakarā ar kompensāciju ieviešanu par nomedītām mežacūkām palielinājies nomedīto dzīvnieku skaits. Saimniecībām, kuras atrodas III ĀCM zonā, samazinājusies iekšzemes tirdzniecība Latvijā par 30%, Lietuva ziņo par cenu samazinājumu 10 - 15%, Igaunijai līdz 30% cenas samazinājums. Tiek prasīts finansiāls atbalsts šajās zonās esošajām saimniecībām, lai kompensētu radušos zaudējumus, jo nav iespējams pārtraukt darbību, vai pārorientēties uz citu nozari. Ir īstenoti ES fondu projekti, kuros uzņemtas saistības par konkrētu rādītāju sasniegšanu šajā nozarē.

Eksperts

Dzintra Lejniece